

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی
دوره ۱۱، شماره ۴۳، زمستان ۱۴۰۲
ص: ۴۵-۵۷

شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران

حسن عیسی‌زاده^{۱*}، اکبر فریدفتی^۲

۱. دکتری مدیریت ورزشی، واحد آیت الله آملی، دانشگاه آزاد اسلامی، آمل، ایران ۲. استادیار مدیریت ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۰، تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۶/۳۱)

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران بود. روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش اجرا نیز در دسته تحقیقات کیفی (تحلیل تماتیک) است. مشارکت‌کنندگان تحقیق اساتید مدیریت ورزشی، اساتید کارآفرینی و کسب و کار در ورزش بودند و فرایند نمونه‌گیری به صورت هدفمند - گلوله برفی تا رسیدن محقق به اشباع نظری ۱۸ نفر در فرایند تحقیق مشارکت داشتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت کدگذاری مبنای نظری و مصاحبه‌های خبرگان انجام شد. برای روایی و پایایی تحقیق از مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد. روایی تحقیق توسط متخصصان مربوطه مورد تأیید قرار گرفت و پایایی تحقیق با استفاده از روش توافق درون موضوعی ۶۶ درصد به دست آمد. نتایج حاصل از مصاحبه‌های صورت گرفته نشان داد که عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در ورزش کشور شامل ۴۱ کد باز و ۴ عامل اصلی شامل عوامل ساختاری، عوامل محیطی، عوامل رفتاری و عوامل تکنولوژیکی بودند. پیشنهاد می‌گردد مدیران کشور اهمیت ویژه‌ای برای عوامل شناسایی شده در جهت توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش کشور دهند تا شاهد رونق هرچه بیشتر کسب و کارهای ورزشی باشیم.

واژگان کلیدی:

کارآفرینی، کارآفرینی ورزشی، صنعت ورزش.

مقدمه

یکی از ابعاد مهم در توسعه هر کشوری فراهم نمودن شرایط مناسب برای عرضه و تقاضای نیروی کار است، به نحوی که بتوان با عرضه شغل به متقاضیان کار، نقش فرد در قبال جامعه را مشخص نمود (۱). امروزه موضوع اشتغال یکی از مهم‌ترین مسائل کشورها به حساب می‌آید، با توجه به میزان رشد جمعیت می‌توان آن را مهم‌ترین چالش اجتماعی چند دهه آینده به حساب آورد (۲). حل این مشکل، سیاست‌گذاران اغلب کشورها را با چالش‌های بزرگی روبرو کرده است، به گونه‌ای که می‌توان گفت ثابت و زوال برخی از دولت‌ها در گرو حل بحران بیکاری است (۳).

کارآفرینی نیرویی ضروری و جدید برای رقابت‌پذیری صنایع ورزشی و جایگاه اجتماعی- اقتصادی آن‌ها در جامعه در نظر گرفته شده است (۴). ورزش چیزی بیش از رقابت و ایجاد روابط اجتماعی است (۵). یک فعالیت را می‌توان ورزش نامید که هدف آن بهبود یا بیان آمادگی جسمانی یا رفاه ذهنی است (۶). صنایع پیرامونی کارآفرینان ورزشی نشان می‌دهد که کارآفرینی در ورزش یک عمل متنوع است (۷). به عنوان مثال، در سطح محلی، کار یک کارآفرین در بخش تناسب اندام به طور خاص ریشه در رابطه‌ای دارد که ممکن است به عنوان "وابستگی کنترل شده" توصیف شود (۸)، از سوی دیگر، مربیان شخصی با تمایل آن‌ها برای کمک به افراد برای رسیدن به اهداف آمادگی جسمانی یا ذهنی تعریف می‌شوند، آن‌ها به مشتریان می‌آموزند که چگونه تمرین کنند، به درستی غذا بخورند و الگوهای حرکتی اولیه را توسعه یا حفظ کنند. علاوه بر این، آن‌ها به مصرف‌کنندگان خود برای مشاوره آن‌ها اعتماد می‌کنند و از آن‌ها هزینه می‌گیرند. در نتیجه، کارآفرین تناسب اندام نیاز به ایجاد، توسعه و حفظ یک ارتباط خوب با مشتری یا ایجاد ارزش و نوآوری در دنیای ورزش دارد (۹)، در واقع، ورزش ماهیتاً کارآفرینانه در نظر گرفته می‌شود و اگر قرار است رقابت‌پذیری آن‌ها حفظ شود، کارآفرینی در مدیریت کسب‌وکارها حیاتی است (۱۰). نظریه اولیه کارآفرینی که توسط راتن^۱ (۲۰۲۳) ارائه

شده، بر این ایده استوار است که بخش ورزش به دلیل تأکید بر رقابت‌پذیری، نوآوری و فعالیت‌های ریسک‌پذیر بیشتری نسبت به سایر بخش‌ها دارد (۱). ورزش به عنوان یکی از عوامل اثرگذار بر حیطه‌های اجتماعی، اقتصادی و بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته است (۱۱). ورزش می‌تواند سیاستی همچون کارآفرینی و ایجاد اشتغال از طریق آن نهادینه و ترویج کند، به شرطی که بسترها و زمینه‌های آن در جامعه شناخته شده و موانع و مشکلات پیشرو را از بین برده باشد تا بتواند به عنوان ابزاری قوی برای رسیدن به توسعه اقتصادی، اجتماعی و پایدار موفق باشد (۱۲)؛ لذا اگر برنامه‌ریزان، تصمیم‌گیرندگان و دست‌اندرکاران سازمان‌های ورزشی کارآفرین باشند، فرصت‌های پیشروی خود را بهتر درک کرده و از منابع موجود به منظور نوآوری استفاده بیشتری نمایند، سریع‌تر رشد می‌کنند (۱۳)؛ بر این اساس برای تحقق فعالیت‌های کارآفرینانه روحیه کارآفرینی را ترویج داده و به پرورش محیط فعالیت‌های کارآفرینانه در ورزش پرداخت (۵)، از آنجایی که کارآفرینی ورزشی زیر مجموعه کارآفرینی است؛ بنابراین مفهوم کارآفرینی ورزشی باید مبتنی بر نظریه کارآفرینی باشد. محققین توافق دارند که مؤلفه مرکزی حوزه آکادمیک کارآفرینی، فرآیند شناسایی و بهره‌برداری از فرصت‌ها و سپس ایجاد ارزش است (۹).

کارآفرینی ورزشی یک ساختار منحصر به فرد است که از طریق آن سازمان‌های ورزشی و کارآفرینان ورزشی ارزش ایجاد می‌کنند (۱۴). کارآفرینی ورزشی عمدتاً تحت تأثیر ویژگی‌های خاص ورزش است که پیامدهایی بر نحوه درک و اجرای کارآفرینی ورزشی دارد (۱۵). ورزش اساساً فعالیت گروه خاصی از افراد جامعه است. با این حال، به طور قابل توجهی به یک تلاش مهم فرهنگی، اجتماعی و به ویژه اقتصادی تبدیل شده است، به طور کلی از کارآفرینی به عنوان بخش کلیدی تقویت نوآوری و بهبود توسعه محلی و منطقه‌ای یاد می‌شود (۱۶). ورزش به یک بخش صنعتی تبدیل شده است که به دلیل نیازهای اجتماعی و اقتصادی دائماً در حال تکامل است تا چارچوب‌های نوآورانه و رویکردهای مدیریتی را در بر گیرد (۴). جنبه‌های مختلف

1. Ratten

ورزش باید مهارت کارآفرینی را در حوزه ورزش توسعه داد (۲۴). با توجه به زمینه‌های فراوانی که در صنعت ورزش برای ایجاد اشتغال و کارآفرینی وجود دارد، باید به توسعه کارآفرینی در این صنعت توجه بیشتری شود زیرا عامل بسیار مهمی در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور است (۲۵). کارآفرینی ورزشی مجموعه تحقیقاتی رو به رشدی است که ورزش را با مدیریت نوآوری و خلاقیت پیوند می‌دهد (۲۶)، سیاست‌های ورزشی مرتبط با تخصیص بودجه از نوع کارآفرینی و نوآوری در ورزش است که ناشی از نفوذ نیروهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در جامعه است (۲۷). توجه به موضوع کارآفرینی ورزشی در زمینه ایجاد اشتغال و آینده کسب و کارهای ورزشی از اهمیت بالایی برخوردار است (۱۰).

گونزالس^۲ و همکاران (۲۰۲۳)، در تحقیقی با عنوان "کارآفرینی ورزشی در دوران کووید-۱۹" به این نتیجه دست یافتند که سطوح بالایی از انعطاف‌پذیری و نوآوری، تحقیق و توسعه کارآفرینان ورزشی در هنگام رقابت با نزدیک‌ترین رقبای در طول همه‌گیری کووید-۱۹ با دیجیتالی شدن خدمات ورزشی برای حفظ عملکرد کسب و کارهای ورزشی ضروری بوده است؛ بنابر این، بهبود شایستگی‌های دیجیتالی کارآفرینان ورزشی، توسعه برنامه‌ها و فعالیت‌های استراتژیک مرتبط با نوآوری و بهبود فرآیندها، اقدامات مهمی برای حفظ رقابت‌پذیری کسب و کارهای ورزشی کوچک در طول بحران کووید ۱۹ بوده است (۹). سرگولزایی و همکاران (۲۰۲۲)، در تحقیقی با عنوان "طراحی مدلی برای استقرار مفهوم هولوگرافیک در کسب و کارهای نوپای ورزشی" به این نتیجه رسیدند که متغیرهای هولوگرافیک در کسب و کارهای نوچای ورزشی اثر مثبتی بر کارآفرینی سازمانی دارد (۵). کرواس و جونز^۳ (۲۰۲۲)، در تحقیقی با عنوان "طراحی الگوی کسب و کارهای نوپای ورزشی" به این نتیجه رسیدند که دستاوردها و فرصت‌های شغلی عظیمی از موقعیت‌ها، رویدادها و محیط‌های ورزشی وجود دارد، رویدادهای ورزشی از طریق ایجاد تقاضا برای خدمات و کالاهای

کارآفرینی ورزشی به شناسایی، ایجاد و پیگیری فرصت‌های جدید یا در سطح کلی رفتار کارآفرینانه در زمینه ورزش مربوط می‌شود (۱۷). کارآفرینی ورزشی یک عنصر اساسی برای مدیریت سازمان‌های ورزشی است، از این‌رو، به دلیل تغییرات مداوم، ناهمگونی مشتریان و ظهور مداوم رشته‌های ورزشی جدید، مدیریت کارآفرینانه باشگاه‌های ورزشی به منظور عملکرد در سطح ورزشی، سازمانی و اجتماعی الزامی است (۴)، علاوه بر این، نگرش مدیر یک سازمان ورزشی نسبت به تغییر برای نوآوری خدمات در زمینه ورزش بسیار مهم است (۱۴). کوردساشیا^۱ و همکاران (۲۰۲۲) چگونگی نوآوری سازمان‌های ورزشی اجتماعی و چگونگی تعیین فرآیند را تحلیل کردند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که در میان سایر عوامل، نگرش مدیر نسبت به نوآوری بسیار مهم است، زیرا رهبر سازمان نیروی محرکه اصلی در کل فرآیند نوآوری است (۱۶).

محیط رقابتی جدید و حیاتی بودن راهبردهای کارآفرینی برای موفقیت در رقابت، اقدامات کارآفرینانه و استراتژیک اثربخش را طلب می‌کند (۲). اقدامات استراتژیک اقداماتی هستند که به وسیله آن‌ها شرکت‌ها مزیت‌های رقابتی موجود خود را توسعه و از آن‌ها بهره می‌برند (۱۸). سازمان‌ها به دنبال بهره‌برداری از فرصت‌هایی از اقدامات کارآفرینانه‌ای حمایت می‌کنند که به ایجاد مزیت رقابتی برای شرکت در آینده کمک می‌کند (۱۹ و ۲۰). تلفیق اقدامات کارآفرینانه و مدیریت استراتژیک برای شرکت‌ها به منظور ایجاد حداکثر ثروت، این اقدامات در محیط‌های پویا و نامطمئن مانند محیط‌های رقابتی جدید بسیار ضروری است (۲۱). ساختار جهت‌گیری کارآفرینی بر فرآیندها و سیاست‌های خاصی برای اجرای این استراتژی متمرکز نیست، بلکه جهت‌گیری کارآفرینی شامل نوآوری است (۲۲). کارآفرینی فرآیند ایجاد یک پدیده جدید و ارزشمند از طریق راه‌اندازی یک کسب و کار و با تخصیص زمان و تلاش مورد نیاز با نظر گرفتن ریسک‌های مالی، روانی و اجتماعی به منظور دستیابی به رضایت شخصی و پاداش‌های مالی است (۲۳). برای ایجاد اشتغال در زمینه

3. Kraus & Jones

1. Kordsachia

2. González

توسعه کارآفرینی می‌باشد (۳۱). وانگ^۲ (۲۰۱۹)، به این نتیجه رسید که با توجه به وضعیت جامعه و توجه قشر جوانان به امر ورزش و تندرستی و قشر سالمند جامعه به توان‌بخشی، مشاغل مرتبط با توان‌بخشی ورزشی در حال افزایش است (۲۴).

مشارکت در کارآفرینی ورزشی به معنای مشارکت در نوآوری مدل کسب و کار مرتبط با ورزش است (۱۵). ورزش تاثیر زیادی بر سیاست‌های اجتماعی دولت‌ها دارد. بنابر این، شرکت‌های اجتماعی مرتبط با بسیاری از ورزش‌ها و باشگاه‌های ورزشی اجتماعی، بخش مهمی از این سیاست نوآوری اجتماعی هستند (۵). باشگاه‌های ورزشی مبتنی بر جامعه، محرک‌های اجتماعی در جوامع خود هستند و یک طرز فکر کارآفرینی می‌تواند تأثیر اجتماعی آن‌ها را از دو منظر متفاوت افزایش دهد (۷). امروزه در خصوص در ارتباط با اهمیت نقش کارآفرینان در توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جوامع، اتفاق نظر وجود دارد. توسعه کارآفرینی در کشورها و تبدیل آنها به جوامع کارآفرین مستلزم سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اقدامات همه جانبه، علمی و هدفمند در زمینه‌ها و عرصه‌های مختلف است که با اعتقاد دولت‌مردان و مشارکت حداکثری مردم به ویژه دانشگاهیان و صنعت‌گران در این عرصه خیلی تعیین کننده است. با توجه به بررسی پیشینه پژوهش و روشن بودن اهمیت کارآفرینی ورزشی در جامعه، هدف این پژوهش بررسی عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران است.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش اجرا نیز در دسته تحقیقات کیفی (تحلیل تماتیک) است. جامعه آماری تحقیق شامل متخصصین و خبرگان در زمینه کارآفرینی و اشتغال‌زایی در تربیت بدنی و اساتید مدیریت ورزشی بودند و نمونه آماری از بین اعضای جامعه با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۸ نفر از متخصصان تحقیق که تا مرحله اشباع نظری

ورزشی و ایجاد جذابیت برای اجتماعات، زمینه لازم برای توسعه کسب و کارهای ورزشی را فراهم می‌کند (۲۸). فراهانی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان "بررسی و تحلیل وضعیت عوامل بازدارنده در اشتغال و کارآفرینی با تأکید بر عوامل رفتاری و انسانی" به این نتیجه دست یافتند که تفکر نوآوری، کارآفرینی و اشتغال‌زایی و استفاده از آن در باشگاه‌های ورزشی امری اجتناب‌ناپذیر است؛ در دنیای امروز باشگاه‌هایی موفق‌ترند که کارآفرینی و اشتغال‌زایی کنند. در این میان توجه به عوامل بازدارنده کارآفرینی و از جمله عوامل انسانی و رفتاری باشگاه‌های ورزشی دارای اهمیت بسیار است تا بتوان با حذفی کاهش این عوامل منابع انسانی و رفتاری به بهبود هرچه بهتر و بیشتر عملکرد باشگاه‌های ورزشی کمک کرد (۲۰). حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) در پژوهش خود با عنوان تبیین عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی ورزشی، رویکرد جامعه‌شناختی و بوم‌شناختی به این نتیجه دست یافتند که عوامل موثر در توسعه کارآفرینی ورزشی شامل شش منظر اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، محیطی و اقلیمی، حقوقی و قانونی، عوامل تکنولوژیکی و عوامل سیاسی هستند (۲۲). سلگی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود با عنوان بررسی عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی سازمان‌های ورزشی استان همدان با بهره‌گیری از ظرفیت‌های رسانه‌ای، عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی سازمان‌های ورزشی را در چهار دسته عوامل آموزشی، محتوایی، انسانی و مدیریتی دسته‌بندی کردند که توجه به این عوامل می‌تواند به توسعه کارآفرینی سازمان‌های ورزشی منجر شود (۲۹). رضایی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود با عنوان مطالعه عوامل موثر بر توسعه مدارس کسب و کار در ورزش به این نتیجه دست یافتند که ملزومات استراتژیکی، زیرساخت‌های فنی، بسترهای مدیریتی، محتوای علمی و عملی، تسهیل قانون، ویژگی‌های انگیزشی و حمایت‌های دولتی عوامل موثر بر توسعه کسب و کار در ورزش هستند (۳۰). ویانرنو و همکاران^۱ (۲۰۱۹) پس از بررسی‌های خود پی بردند که مدارس کارآفرینی و احداث آن یکی از مهم‌ترین راهکارهای

². Wang

¹. Winarno

چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب شده و هر کدام از آن‌ها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری شدند؛ سپس کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه و از طریق میزان توافقات و عدم توافقات موجود در دو مرحله کدگذاری، شاخص ثبات برای آن تحقیق محاسبه گردید. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی با هم مشابه هستند با عنوان توافق و کدهای غیرمشابه با عنوان عدم توافق مشخص شدند؛ سپس محقق به همراه همکار تحقیق، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود. با استفاده از فرمول زیر محاسبه شده است:

$$\text{درصد توافق} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 2}{\text{تعداد کل کدها}} * 100\%$$

ادامه یافت، مصاحبه‌ها به صورت نیمه ساختاریافته با نمونه‌های آماری با هماهنگی و زمان‌بندی قبلی انجام شد. پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به‌طور کامل روی کاغذ پیاده‌سازی و کدگذاری اولیه داده‌ها برای استخراج مفاهیم اولیه انجام شد. پس از اتمام مصاحبه‌ها، بررسی عمیق‌تری مبنای نظری و تحقیقات قبلی انجام شد تا با تلفیق مفاهیم گذشته، تجربیات محقق و نظرات کارشناسان، به مراحل بعدی تحلیل داده‌ها برسیم. در این تحقیق با ۱۸ نفر مصاحبه انجام شد که از مصاحبه دوازدهم به بعد، تکرار در اطلاعات دریافتی مشاهده گردید و از مصاحبه پانزدهم به بعد داده‌ها کاملاً تکراری و به اشباع نظری رسیده بود؛ اما برای اطمینان تا مصاحبه‌ها تا نفر هیجدهم ادامه یافت. روایی تحقیق توسط متخصصان مربوطه مورد بررسی و تأیید قرار گرفت و پایایی تحقیق با استفاده از روش توافق درون موضوعی (پایایی بازآزمون) به دست آمد. برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام گرفته

جدول ۱. میزان درصد پایایی از طریق روش کدگذاری مجدد

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بازآزمون (درصد توافق درون موضوعی)
۱	P _A	۱۲	۹	۵	۷۵٪
۲	P _B	۹	۶	۵	۶۷٪
۳	P _C	۱۱	۶	۳	۵۵٪
	کل	۳۲	۲۱	۱۳	۶۶٪

۶۶ درصد است؛ بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است.

یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۲) اطلاعات مشارکت‌کنندگان تحقیق حاضر را نشان می‌دهد:

جدول ۲. اطلاعات مشارکت‌کنندگان تحقیق

ردیف	تخصص	تعداد
۱.	اساتید مدیریت ورزشی	۸
۲.	اساتید کارآفرینی	۶
۳.	اساتید مدیریت کسب و کار	۴

و ۴ تم اصلی عوامل ساختاری، عوامل محیطی، عوامل رفتاری و عوامل تکنولوژیکی بودند. در ابتدا نتایج حاصل از سه مصاحبه انجام گرفته در جدول ۳ ارائه گردیده است و

همان‌طور که در جدول شماره (۱) نشان می‌دهد تعداد کل کدهای ثبت شده توسط هر دو نفر (محقق و فرد همکاری‌کننده) برابر با ۶۶ درصد، تعداد کل توافقات بین این کدها ۲۱ و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۱۳ هست. پایایی بین دو کدگذار با استفاده از فرمول ذکر شده

یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از مصاحبه‌های صورت گرفته نشان داد که عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی ورزشی شامل ۴۱ کد باز

در ادامه تمامی کدهای استخراج شده از مصاحبه‌ها در جدول ۴ ارائه گردیده است.

جدول ۳. متن مصاحبه‌ها

مصاحبه	خلاصه متن مصاحبه
مصاحبه اول	<p>موضوع کارآفرینی در صنعت ورزش اهمیت بسیار بالایی دارد، در صورتی صنعت ورزش پویا خواهد بود که عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در این حوزه مورد توجه همگانی قرار بگیرد. ابتدا باید به نکته توجه کرد که نیروی انسانی که می‌تواند شامل همه دست‌اندرکاران حوزه کارآفرینی و کسب و کار در ورزش باشند، باید نیروی انسانی کارآمد و آموزش‌دیده باشند بخصوص دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی که می‌خواهند در آینده در صنعت ورزش و اقتصاد این حوزه مدیریت داشته باشند باید آموزش‌دیده، خلاق و نوآور باشند تا بتوانند در این مسیر اثرگذار باشند. در دانشگاه‌ها باید مهارت‌های کارآفرینی، مهارت‌های ریسک‌پذیر بودن و توانایی تولید ایده و تبدیل آن به محصول ورزشی که برای صنعت ورزش کاربردی است، به دانشجویان داده شود. فناوری و تکنولوژی روزبه روز در حال توسعه و دگرگونی است و اگر ما بخواهیم حوزه کارآفرینی ورزشی در کشور توسعه یابد باید از این ظرفیت‌ها و استعدادها در قالب‌های مختلف مثلا در جهت ایجاد بسترهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در ورزش استفاده کنیم. مدیریت در کشور نیز می‌تواند یک عامل اثرگذار در حوزه کارآفرینی باشد. ثبات در مدیریت ورزش کشور و وجود مدیران ورزشی توانمند که علم و شناخت کافی نسبت به موضوع کارآفرینی و کسب و کار در صنعت ورزش کشور دارند و همچنین توانایی ایجاد روابط بین‌المللی در جهت توسعه دیپلماسی ورزشی با کشورهای کل دنیا را داشته باشند در جهت رشد کارآفرینی ورزشی کشور الزامی است. قوانین و مقرراتی که در زمینه ایجاد کسب و کارهای ورزشی در کشور وجود دارد باید توسط مدیران و مسئولان تسهیل پیدا کند زیرا روند فعلی کسب مجوزهای ایجاد کسب و کار ورزشی بسیار سخت و پیچیده و زمانبر است. پیشنهاد می‌گردد از کسب و کارهایی که دارای ایده‌های خلاقانه و نوآور هستند و توانایی تبدیل آنها به محصول وجود دارد حمایت صورت بگیرد تا بتوانند به رشد کارآفرینی ورزشی کمک کنند.</p>
مصاحبه دوم	<p>یکی از عوامل موثر و مهم در حوزه توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش عامل مدیریت و دولت است. سیاست‌های دولت در زمینه کسب و کارهای ورزشی باید سیاست‌های تشویقی و حمایت‌کننده و همچنین سیاست آینده‌بینانه باشد. مدیران دولتی می‌تواند با برنامه‌ریزی مناسب زمینه را برای فعالیت کسب و کارهای ورزشی نوپا و فناور و کسب و کارهایی که دارای ایده‌های نوین هستند و قصد اجرای آن را دارند مهیا کند. یکی از مواردی که دولت می‌تواند در جهت توسعه کسب و کارهای ورزشی مورد توجه قرار دهد ارائه وام‌های بانکی و موسسات مالی به موسسان کسب و کارها و استارت‌آپ‌های ورزشی است. یکی دیگر از عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در ورزش توجه جدی به فناوری و تکنولوژی است، در عصر توسعه علم و فناوری تقریبا تمامی کسب و کارها به نوعی دیگر فناوری و تکنولوژی هستند و این امر مسلم است که هر کسب و کاری اگر بخواهد در محیط رقابتی دوام بیاورد باید خود را با تغییرات فناوری هماهنگ کند مثلا در حوزه ورزش باید باشگاه‌های ورزشی بتوانند از فناوری در جهت رشد کسب و کار خود و ارائه خدمات بهتر و کارا تر به مشتریان استفاده کنند. رشد رسانه‌های اجتماعی و گروهی یکی دیگر از نتایج رشد فناوری است که باید در جهت معرفی کارآفرینی و فرهنگ کارآفرینی بخصوص در حوزه ورزش پیشقدم باشد. امروزه با رشد رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام، واتساپ و سایر شبکه‌ها اکثر کسب و کارها وارد این فضای مجازی هم شده‌اند و در جهت رونق کسب و کار خود و جذب مشتریان بیشتر تلاش می‌کنند بنابراین در کشور ما نیز باید توجه ویژه به فضاهای مجازی مجاز در جهت معرفی کسب و کار جدید و ابلیغات و جذب مشتری صورت بگیرد.</p>
مصاحبه سوم	<p>عوامل موثر در توسعه کارآفرینی ورزشی طیف بسیار گسترده‌ای را شامل می‌شود. در حله اول باید نیروی انسانی متخصص و بروز در این حوزه پرورش و آموزش داده شوند که بخش اعظم این آموزش باید در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی صورت گیرد. در حله بعدی باید دولت و مدیران ورزشی و تصمیم‌گیر در زمینه ایجاد و توسعه کسب و کارهای ورزشی ورود کنند و با اعمال راهکارهای مختلف در این زمینه قدم‌های موثری بردارند. سیاست‌های دولت و نوع دیدگاه آنها نسبت به موضوع کارآفرینی ورزشی باید دیدگاهی حمایت‌کننده باشد. دولت باید از حوزه‌های مختلفی که در رشد کارآفرینی ورزشی در کشور موثر هستند مثل گردشگری و توریسم ورزشی در حد توان حمایت کند و زمینه را برای رونق آنها مهیا سازد. اگر نیروی انسانی متخصص و آشنا به فناوری و تکنولوژی روز در حوزه کسب و کارهای ورزشی پرورش پیدا کردند در حله بعدی باید از این ظرفیت‌ها و سرمایه‌ها حمایت‌های مادی و معنوی صورت بگیرد تا بتوانند در محیط رقابتی بازار ایده‌ها و تفکرات خود را نشان دهند، جذب سرمایه‌گذاری</p>

داخلی و یا حتی خارجی می‌تواند راهکاری در جهت رفع دغدغه مالی تولیدکنندگان در جهت تولید محصولات و خدمات با کیفیت باشد. یکی از دغدغه‌هایی که امروزه در بین تولیدکنندگان داخلی وجود دارد موضوع تحریم است، برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام در کنار تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی می‌توانند عامل بسیار مهمی در جهت رونق کسب و کارهای ورزشی و معرفی محصولات و خدمات ورزشی به کل دنیا باشند.

بعد از این که متن چند مصاحبه صورت گرفته با متخصصین ارائه گردید در ادامه تمامی کدهای استخراج شده از مصاحبه‌ها در جدول ۴ ارائه گردید که تعداد کل کدهای باز شامل ۴۱ کد بود.

جدول ۴. کدهای باز استخراج شده

برنامه‌های آموزشی کارآفرینی در مراکز علمی
تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی
خلق ایده‌ها، محصولات و خدمات و کسب درآمد از طریق ورزش
کسب تخصص و تجربه کافی در زمینه مرتبط
اهمیت فناوری و تکنولوژی در جذب اسپانسر
تیلیغات در محیط فضای مجازی
برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام
استفاده از امکانات و تجهیزات روز دنیا در جهت توسعه کسب و کار ورزشی
میزان رقابت در بازار ورزشی
وجود امنیت و ثبات در برنامه‌های اجرایی
قانون گذاری حمایتی در راستای گسترش کارآفرینی ورزش
سرمایه گذاری خارجی
تلاش رسانه های گروهی برای ترویج فرهنگ کارآفرینی
تلقی فضای جامعه از کار بعنوان ارزش
نگرش مدیران دولتی به توسعه کسب و کارهای ورزشی
امنیت سرمایه گذاری بخش خصوصی
استفاده از فناوری در توسعه باشگاه‌های ورزشی
خدمات مشاوره ای کسب و کار در زمینه ورزش
سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولین اجرایی
روند سهل اخذ مجوزهای قانونی جهت سرمایه گذاری
ایجاد بستر سخت‌افزاری فناوری در ورزش
گسترش توریسم ورزشی
رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها
سود بانکی وام های اعطایی بانک ها و موسسات مالی
وجود زیرساختهای کسب و کار در کشور
توسعه زیرساخت‌های فن‌آورانه در ورزش
سیاست‌های دولت در زمینه کسب و کارهای ورزشی
میزان بازرسی دستگاههای نظارتی مختلف
قوانین و مقررات
ثبات در مدیریت ورزش کشور
ایجاد بستر و نرم‌افزاری فناوری در ورزش
داشتن ایده‌های نوآورانه در کارآفرینان ورزشی
توجه به کیفیت محصولات و خدمات
تحصیلات بالای مرتبط با حوزه ورزش
توان پذیرش خطر حاصل از سرمایه گذاری مالی
آموزش نیروی انسانی متخصص
برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام
توسعه دیپلماسی ورزش و روابط بین‌الملل
تشویق فضای جامعه به خلق و اجرای ایده‌های نوین
نگرش افراد جامعه نسبت به اهمیت اشتغال در ورزش
ایجاد انگیزه در فارغ التحصیلان ورزشی برای کارآفرینی

بعد از ارائه کدهای باز شناسایی شده در مصاحبه‌ها، فرآیند تبدیل این کدها به تم‌های اصلی یا همان عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش کشور در جدول ۵ ارائه گردیده است.

جدول ۵. تم‌های اصلی شناسایی شده

عنوان کلی	تم‌های اصلی	کدهای باز
عوامل ساختاری	عوامل ساختاری	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام
		گسترش توریسم ورزشی
		رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها
		قانون‌گذاری حمایتی در راستای گسترش کارآفرینی ورزش
		وجود زیرساخت‌های کسب و کار در کشور
		برنامه‌های آموزشی کارآفرینی در مراکز علمی
		سیاست‌های دولت در زمینه کسب و کارهای ورزشی
		میزان بازرسی دستگاه‌های نظارتی مختلف
		قوانین و مقررات
		سود بانکی وام‌های اعطایی بانک‌ها و موسسات مالی
		خدمات مشاوره‌ای کسب و کار در زمینه ورزش
		ثبات در مدیریت ورزش کشور
		توسعه زیرساخت‌های فن‌آورانه در ورزش
عوامل محیطی	عوامل محیطی	سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولین اجرایی
		تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی
		سرمایه‌گذاری خارجی
		برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام
		توسعه دیپلماسی ورزش و روابط بین‌الملل
		توجه به کیفیت محصولات و خدمات
		تشویق فضای جامعه به خلق و اجرای ایده‌های نوین
		میزان رقابت در بازار ورزشی
		وجود امنیت و ثبات در برنامه‌های اجرایی
		تلاش رسانه‌های گروهی برای ترویج فرهنگ کارآفرینی
		تلقی فضای جامعه از کار بعنوان ارزش
		نگرش مدیران دولتی به توسعه کسب و کارهای ورزشی
		امنیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
روند سهل‌انداز مجوزهای قانونی جهت سرمایه‌گذاری		
عوامل رفتاری	عوامل رفتاری	تحصیلات بالای مرتبط با حوزه ورزش
		توان پذیرش خطر حاصل از سرمایه‌گذاری مالی
		آموزش نیروی انسانی متخصص
		خلق ایده‌ها، محصولات و خدمات و کسب درآمد از طریق ورزش
		کسب تخصص و تجربه کافی در زمینه مرتبط
		نگرش افراد جامعه نسبت به اهمیت اشتغال در ورزش
		ایجاد انگیزه در فارغ‌التحصیلان ورزشی برای کارآفرینی
		داشتن ایده‌های نوآورانه در کارآفرینان ورزشی
		ایجاد بستر و نرم‌افزاری فناوری در ورزش
		ایجاد بستر سخت‌افزاری فناوری در ورزش
		اهمیت فناوری و تکنولوژی در جذب اسپانسر
		تبلیغات در محیط فضای مجازی
		استفاده از فناوری در توسعه باشگاه‌های ورزشی
استفاده از امکانات و تجهیزات روز دنیا در جهت توسعه کسب و کار ورزشی		
عوامل تکنولوژیکی	عوامل تکنولوژیکی	ایجاد بستر و نرم‌افزاری فناوری در ورزش
		ایجاد بستر سخت‌افزاری فناوری در ورزش
		اهمیت فناوری و تکنولوژی در جذب اسپانسر
		تبلیغات در محیط فضای مجازی
		استفاده از فناوری در توسعه باشگاه‌های ورزشی
		استفاده از امکانات و تجهیزات روز دنیا در جهت توسعه کسب و کار ورزشی

عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران

ورزش کشور و توسعه زیرساخت‌های فن‌آورانه در ورزش بودند. حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) در تحقیق خود نشان دادند که دستیابی به کارآفرینی مطلوب و توسعه پایدار از طریق ورزش قهرمانی بدون وجود نظام برنامه‌ریزی پویا امکان‌پذیر نیست؛ در این راستا برنامه‌ریزی مهم‌ترین وظیفه برای کسب و کار مطلوب است (۲۲).

عوامل محیطی یکی دیگر از عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش بود این عامل شامل کدهای سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولین اجرایی، تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی، سرمایه‌گذاری خارجی، برچیده‌شدن تحریم‌ها و احیای برجام، توسعه دیپلماسی ورزش و روابط بین‌الملل، توجه به کیفیت محصولات و خدمات، تشویق فضای جامعه به خلق و اجرای ایده‌های نوین، میزان رقابت در بازار ورزشی، وجود امنیت و ثبات در برنامه‌های اجرایی، تلاش رسانه‌های گروهی برای ترویج فرهنگ کارآفرینی، تلقی فضای جامعه از کار به‌عنوان ارزش، نگرش مدیران دولتی به توسعه کسب و کارهای ورزشی، امنیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و روند سهل‌آخذ مجوزهای قانونی جهت سرمایه‌گذاری بودند. این بخش از نتایج تحقیق با برخی از نتایج تحقیقات پلگرینی و همکاران (۲۰۲۰)، لاندن^۱ (۲۰۱۹)، فراهانی و همکاران (۲۰۲۱) و نگه‌داری و همکاران (۲۰۲۰) همسو می‌باشد (۸، ۲۶، ۲۰ و ۱۸). پلگرینی و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با ورزش می‌تواند تأثیر مثبتی در توسعه جامعه داشته باشد، همچنین یک ساختار ۴ عاملی برای کارآفرینی شناسایی کردند که این عوامل شامل تعاریف نظری و عوامل داخلی آن، عوامل محیطی، رویکردهای آموزشی و توسعه جامعه و مزایایی اجتماعی آن بود (۸).

عوامل رفتاری یکی دیگر از عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش بود این عامل شامل کدهای تحصیلات بالای مرتبط با حوزه ورزش، توان پذیرش خطر حاصل از سرمایه‌گذاری مالی، آموزش نیروی انسانی متخصص، خلق ایده‌ها، محصولات و خدمات و کسب درآمد از طریق ورزش،

هدف این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران می‌باشد. نتایج حاصل از مصاحبه‌های صورت گرفته نشان داد که عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی ورزشی شامل ۴۱ کد باز و ۴ تم اصلی عوامل ساختاری، عوامل محیطی، عوامل رفتاری و عوامل تکنولوژیکی بودند، این نتیجه تحقیق با بخشی از نتایج تحقیقات راتن (۲۰۲۳)، شهبازی و همکاران (۲۰۲۲) و حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) همسو می‌باشد (۱، ۱۰ و ۲۲). راتن (۲۰۲۳) در تحقیق خود نشان دادند که زیرساخت‌ها و بسترها، عوامل قانونی - نهادی، عوامل اقتصادی، زمینه شخصی و عوامل فرهنگی - اجتماعی مهم‌ترین روندهایی هستند که به توسعه کارآفرینی ورزش ایران تأثیر می‌گذارند (۱). شهبازی و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیق خود نشان دادند که وجود نیروهای متخصص در ورزش کشور مهم‌ترین عامل مؤثر بر توسعه کسب و کارهای ورزشی می‌باشد، زیرا یکی از عوامل موفقیت و برتری سازمان‌ها، نیروی انسانی متخصص است (۱۰). حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) نیز در تحقیق خود به تبیین عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی و بوم‌شناسی پرداختند و عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی را از مناظر مختلف اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، محیطی و اقلیمی، حقوقی و قانونی، عوامل تکنولوژیکی و عواملی سیاسی شناسایی کردند (۲۲).

عوامل ساختاری یکی از عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش بود این مولفه شامل کدهای برچیده‌شدن تحریم‌ها و احیای برجام، گسترش توریسم ورزشی، رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها، قانون‌گذاری حمایتی در راستای گسترش کارآفرینی ورزش، وجود زیرساخت‌های کسب و کار در کشور، برنامه‌های آموزشی کارآفرینی در مراکز علمی، سیاست‌های دولت در زمینه کسب و کارهای ورزشی، میزان بازرسی دستگاه‌های نظارتی مختلف، قوانین و مقررات، سود بانکی وام‌های اعطایی بانک‌ها و موسسات مالی، خدمات مشاوره‌ای کسب و کار در زمینه ورزش، ثبات در مدیریت

¹. Lundén

استفاده از فناوری در توسعه باشگاه‌های ورزشی و استفاده از امکانات و تجهیزات روز دنیا در جهت توسعه کسب و کار ورزشی بودند. این نتیجه با یافته‌های حسن‌زاده و سهرابی (۱۴۰۱) همسو بود. امروزه با توسعه علم و دانش و تکنولوژی، فضای کسب و کارهای ورزشی بیشتر از قبل وارد محیط رقابتی و سخت شده است که برای موفقیت در این نوع محیط باید مدیران کسب و کارهای ورزشی بتوانند بهترین استفاده را از فناوری‌های جدید و نوین در جهت رشد کسب و کارهای خود داشته باشند (۲۲).

با توجه به فضای رقابتی که در تمام ابعاد صنعت ورزش وجود دارد، داشتن نگرش کارآفرینانه و نوآورانه می‌تواند به بهره‌وری و بقای یک کسب و کار ورزشی کمک شایانی کند. کسب و کارهای ورزشی نیز در فضای رقابتی قرار دارند که برای بقا و عملکرد خود باید به مسائلی مانند کارآفرینی و نوآوری توجه ویژه‌ای داشته باشند. در نهایت می‌توان نتیجه گرفت که عوامل مختلفی بر توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران تأثیر می‌گذارد که مدیران و برنامه‌ریزان می‌توانند با تأکید و توجه بیش‌تر به آن عوامل آینده‌بتری را برای کارآفرینی ورزشی کشور رقم بزنند. همچنین مدیران و برنامه‌ریزان ورزشی کشور باید به عوامل شناسایی شده در این پژوهش در جهت توسعه کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی توجه داشته باشند و با برنامه‌ریزی منظم و اصولی سعی کنند مسیر رشد و توسعه اقتصاد ورزش کشور را هموار کنند.

کسب تخصص و تجربه کافی در زمینه مرتبط، نگرش افراد جامعه نسبت به اهمیت اشتغال در ورزش، ایجاد انگیزه در فارغ‌التحصیلان ورزشی برای کارآفرینی و داشتن ایده‌های نوآورانه در کارآفرینان ورزشی بودند. نتایج این بخش با یافته‌های سلگی و همکاران (۱۴۰۱) و رضایی و همکاران (۱۴۰۱) که در پژوهش خود بر آموزش منابع انسانی و توسعه مهارت‌های آنها در جهت رشد کارآفرینی ورزشی اشاره داشتند همسو بود (۲۹،۳۰). فراهانی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق خود نشان دادند که یکی از عوامل اصلی در عدم اشتغال فارغ‌التحصیلان تربیت بدنی عدم تطابق سرفصل‌های آموزشی با نیازهای بازار کار است. همچنین نتایج این تحقیق نشان داد که مؤلفه‌های مؤثر بر وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان در شش عامل طبقه‌بندی می‌شوند که به نام‌های تاریخچه آموزشی، مهارت‌های حرفه‌ای، روحیه کارآفرینی، تجربه عملی، مهارت‌های ارتباطی و زمینه‌های اجتماعی-اقتصادی می‌باشند (۲۰). نگره‌داری و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که ابعاد اکوسیستم کارآفرینی شامل شش بعد سیاستی، حمایتی، بازار محلی و جهانی، فرهنگی، سرمایه مالی و سرمایه انسانی است (۱۸).

عوامل تکنولوژیکی یکی دیگر از عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش بود. این عامل شامل کدهای ایجاد بستر و نرم‌افزاری فناوری در ورزش، ایجاد بستر سخت‌افزاری فناوری در ورزش، اهمیت فناوری و تکنولوژی در جذب اسپانسر، تبلیغات در محیط فضای مجازی،

منابع و مآخذ

- Ratten, V. (2023). "Critiquing the Social Media Scholarship in Sport Studies: A Sport Entrepreneurship Analysis". *International Journal of Sport Communication*, DOI: <https://doi.org/10.1123/ijsc.2022-0198>.
- Ratten, V. (2018). "The future for sport entrepreneurship". *Sport Entrepreneurship*, 12(5), 139-49.
- Shahbazi, R., Seyfollahi, A., Dehghan Ghahfarokhi, A. (2019). "The Typology of Green Behaviors in Sporting Places". *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 7 (25): 79 – 93.
- Jones, P., Jones, A., Williams-Burnett, N., Ratten, V., (2017). "Let's get physical: stories of entrepreneurial activity from sports coaches/instructors". *Int. J. Entrep. Innov.* 18, 219–230.
- Sargolzaei, N., Razavi, S.M.H., Amirnejad, S. (2022). Designing a model for establishing holographic concept in sport startups. *Sport Sci Health*, <https://doi.org/10.1007/s11332-022-00921-4>.
- Shahbazi, R., Mostafaei Kiwi, J., Daei, R., Sajjadi, S.N. (2018). "Role of Mass Media on Development of Sport for All (from the Perspective of Students of University of Tehran)". *Journal of Communication Management in Sports Media*. Seventh Year, 6 (21): 34-42. (In Persian).
- Parnell, D., Widdop, P., Bond, A., Wilson, R., (2020). "COVID-19, networks and sport". *Manag. Sport Leis.* 1–7. <https://doi.org/10.1080/23750472.2020.1750100>.

8. Pellegrini, M.M., Rialti, R., Marzi, G. (2020). "Sport entrepreneurship: A synthesis of existing literature and future perspectives". *Int Entrep Manag J.* 2 (4): 624 -640.
9. González Serrano, M.H., Dos Santos, M.A, Garcia, J. S., Calabuig, F. (2023). "Sports entrepreneurship during COVID-19: Technology as an ally to maintain the competitiveness of small businesses". *Technological Forecasting and Social Change*, 187, 122256. <https://doi.org/10.1016/j.techfore>.
10. Shahbazi, R. Hosseini, M.D., Khodadadi, M.R., Abdavi, F. (2022). "Investigation of effective factors in the development of sports startups related to physical activity and health". *Biennial International Congress on New Challenges of Sport Sciences and Health on the Silk Road*, Tabriz: Iran. (In Persian).
11. Shahbazi, R., Jalali Farahani, M., Khabiri, M. (2019). "Survey and ranking of the role of mass media in the development of sports tourism in Tabriz". *Journal of Communication Management in Sports Media*. Seventh Year, 7 (1): 77-84. (In Persian).
12. Pantić, N., Milojević, I. (2019). "Investments and employment in tourism in the Republic of Serbia". *Hotel and Tourism Management*, 7 (1): 95-104.
13. Abubakre, M., Faik, I., Mkansi, M., (2021). "Digital entrepreneurship and indigenous value systems: an Ubuntu perspective". *Inf. Syst. J.* 31, 838–862.
14. Douglas, E.J., Shepherd, D.A., Prentice, C., (2020). "Using fuzzy-set qualitative comparative analysis for a finer-grained understanding of entrepreneurship". *J. Bus. Ventur.* 35, 105970.
15. Kraus, S., Ribeiro-Soriano, D., Schüssler, M. (2018). "Fuzzy-set qualitative comparative analysis (fsQCA) in entrepreneurship and innovation research – the rise of a method". *Int. Entrep. Manag. J.* 14, 15–33. <https://doi.org/10.1007/s11365-017-0461-8>.
16. Kordsachia, O., Focke, M., Velte, P. (2022). "Do sustainable institutional investors contribute to firms' environmental performance"? Empirical evidence from Europe. *Rev. Manag. Sci.* 16, 1409–1436.
17. Ratten, V. (2021). "Introduction: Innovation and entrepreneurship in sport management". *Developing and sustaining an entrepreneurial sports culture*, Cham: Springer, 9781783473960, via free access.
18. Negahdari, F., Ghahraman Tabrizi, K., Sharifian, E., Biabani, H. (2020). "Identification and Ranking of the Dimensions of the Sports Entrepreneurial Ecosystem in Iran". *Sports Management Studies*, 11 (57): 79-104. (In Persian).
19. Atsız, O., Cifci, I. (2022). "Exploring the motives for entrepreneurship in the meal-sharing economy". *Current Issues in Tourism*, 25 (6): 864-873.
20. Farahani, A., Safarinezhad, M., Farahani, Z. (2021). "The Analysis of the Behavioral and Human Restrictive Factors in Employment and Entrepreneurship of Iran Sports Scopes". *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 6 (21): 11-21. (In Persian).
21. Khayyat, B., Mohamadian, F., Majedi, N. (2021). "Presentation of Iranian Women's Sport Entrepreneurship Development Model". *Sports Management Studies*, 12 (62): 135-164. (In Persian).
22. Hasanzadeh, N., Sohrabi, Z. (2022). Explain the factors affecting the development of sports entrepreneurship; Sociological and ecological approach, *Journal of Strategic Sociological Studies in Sport*, 1 (2): 43 -55. (In Persian).
23. Khodadadi, M.R., Motefakeri, H., Soleimani, B. (2020). "The Effect of Individual Entrepreneurial Orientation (IEO) and entrepreneurial intention and self- fulfillment with the mediating role of entrepreneurial skills". *Applied Research of Sport Management*, 8 (3): 37 -47. (In Persian).
24. Wang, G. (2019). "An Analysis of the Employment of Sports Rehabilitation Majors Based on Supply and Demand in the Talent Market and the Countermeasures". *Announcement of ceasing publication*, 52(4).
25. Shahriari, N., Tabesh, S., Zulfiqarzadeh, M.M. (2022). "Formulating future desirable scenarios of Sport for all in Iran. *Journal of Sports Management*, doi: 10.22059/jsm.2021.312797.2610. (In Persian).
26. Lundén, R. (2019). "A Foresight and Strategic Development Proposals for Sport Business in Finland by 2025". Bachelor's thesis, Sports Business/Futures Research, Degree Programme in International Business, 1-79.
27. Valta, A. (2015). "Scenarios 2020 for the Finnish Sports Institutes". Thesis, CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, International business management, 1-49.
28. Kraus, S., Jones, P. (2022). "Sport Entrepreneurship: Definition and Conceptualization". *Jonas Hammerschmidt, Journal of Small Business Strategy*, 32(2), 1–10.
29. Solagi, Massoud., Rasekh, Nazanin., Shabani Moghadam, Keyvan. (2022). Investigating the effective factors on the development of entrepreneurship of sports organizations in Hamadan province by using media capacities, communication management in sports media. (In Persian).

30. Rezaei, Qasim., Kaviani, Elham. Islampanah, Maryam. Layi, Susan. (2022). A study of factors affecting the development of business schools in sports, *Sports Sciences Quarterly*, Volume 14, Number 45, 250-235. (In Persian).
31. Winarno, A., Wijijayanti, T., Agustina, Y., Churiyah, M., & Basuki, A. (2019). Integration of vocational school and small-medium enterprises (smes) learning: an effort of elevating entrepreneurship spirit based on strength and weakness in east java. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 25(1).

Identifying factors affecting the development of entrepreneurship in Iran's sports industry

Hasan Isazadeh*

1. Ph.D of Sport Management, Ayatollah Amoli Branch, Islamic Azad University, Amol, Mazandaran, Iran. 2. Assistant Professor, Karaj Branch, Islamic Azad University, Alborz, Iran.

(Received:2023/3/1 ; Accepted:2023/9/22)

Abstract

The purpose of this research was to identify the factors affecting the development of entrepreneurship in Iran's sports industry. The current research method is applied in terms of its purpose and in terms of implementation method, it is in the category of qualitative research (thematic analysis). The participants of the research were sports management professors, entrepreneurship and business professors in sports, and 18 people participated in the research process through a purposeful snowball sampling process until the researcher reached theoretical saturation. Data analysis was done by coding theoretical bases and expert interviews. Acceptability, transferability and verifiability were used for the validity and reliability of the research. The validity of the research was confirmed by the relevant experts, and the reliability of the research was obtained using the intra-subject agreement method of 66%. The results of the interviews showed that the effective factors in the development of entrepreneurship in sports in the country included 41 open codes and 4 main factors including structural factors, environmental factors, behavioral factors and technological factors. It is suggested that the managers of the country give special importance to the identified factors for the development of entrepreneurship in the country's sports industry so that we can witness the prosperity of sports businesses.

Keywords

Entrepreneurship, sports entrepreneurship, sports industry.